

Zabielski, Józef

Kapłan wobec wymogów "nowej ewangelizacji"

Studia Teologiczne 13, 85-94

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. JÓZEF ZABIELSKI

KAPŁAN WOBEC WYMOGÓW „NOWEJ EWANGELIZACJI”

Treść: Wstęp; I. Rozumienie, potrzeba i adresaci „nowej ewangelizacji”; II. Ewangelizacja jako zobowiązanie kapłana; III. Uświęcający charakter ewangelizacji; Zakończenie.

WSTĘP

Kapłani, mając szczególny udział w misji Chrystusa, zobowiązani są do specyficznego dynamizmu życia i posłannictwa. Sakramentalny związek z Chrystusem — Kapłanem każdego kapłana czyni szczególnym znakiem i narzędziem zbawienia. To zadanie i wynikające stąd funkcje wypełniają kapłani w różny sposób. Jedną z podstawowych form misji kapłańskiej jest udział w ewangelizacji świata. *Ponieważ prezbiterzy — uczy Sobór Watykański II — uczestniczą w odpowiedniej mierze w urzędzie Apostolów, została im przez Boga udzielona łaska, aby byli sługami Jezusa Chrystusa wśród ludów, pełniąc świętą posługę Ewangelii, aby ofiara ludów była święta i uświęcona w Duchu Świętym*¹. Zadanie to uważane jest jako pierwszooplanowe, bowiem posługiwanie prezbiterów *zaczyna się od głoszenia Ewangelii*².

Ważność tego zadania i jego aktualność uwidacznia się w ciągłym podejmowaniu go w oficjalnym nauczaniu Kościoła³. Najnowszym dokumentem papieskim poświęconym wprost problemom ewangelizacji jest encyklika

---

¹ Sobór Watykański II, Dekret *Presbyterorum ordinis*, 2.

² Tamże.

³ Tytułem przykładu można tu wymienić najważniejsze dokumenty Kościoła w tym względzie z ostatniego półwiecza: Pius XII, *Evangeliū Praenoces* (1951 r.); tenże, *Fidei donum* (1957 r.); Sobór Watykański II, Dekret *Ad gentes*; Paweł VI, *Evangeliū nuntiandi* (1975 r.).

Jana Pawła II *Redemptoris missio* (1990 r.). W niniejszej refleksji teologicznej skupimy się na problematyce *nowej ewangelizacji*, z podkreśleniem zadań i roli kapłanów w tym dziele, jak również wpływu, jaki działalność ewangelizacyjna wywiera na uświęcenie życia kapłańskiego. Podstawowym źródłem tych rozważać będzie encyklika *Redemptoris missio*.

I. ROZUMIENIE, POTRZEBA I ADRESACI „NOWEJ EWANGELIZACJI”

Rozwój świata, a zwłaszcza przemiany społeczno-kulturowe, stawiają też nowe wyzwania Kościołowi. Nowa sytuacja życia ludzi domaga się nowych form ewangelizacji, jak również ukazuje nowe możliwości i horyzonty działalności ewangelizacyjnej. *Dziś Kościół* — pisze Jan Paweł II — *musi stawić czoło innym wyzwaniom, kierując się ku nowym horyzontom zarówno w pierwszej misji narodów, jak i w nowej ewangelizacji ludów, którym Chrystus był już przepowiadany*⁴. Mamy więc dwa zakresy i przedmioty misyjnego oddziaływania. Pierwsza wspólnota, do której kieruje się działalność misyjna Kościoła to *narody, grupy ludzi, środowiska społeczno-kulturowe, w których Chrystus i Jego Ewangelia nie są znane, albo w których brak wspólnot chrześcijańskich wystarczająco dojrzałych, by mogły wcielić wiarę we własne środowiska i głosić ją innym grupom ludzi*⁵. Jest to ewangelizacja najczęściej uwzględniana i jest to w ścisłym znaczeniu *misja ad gentes*⁶. Druga sytuacja misyjna też jest nam dobrze znana, choć często inaczej jest rozumiana. Są to *wspólnoty chrześcijańskie, które posiadają odpowiednie i solidne struktury kościelne, mają żarliwość wiary i życia, promieniują świadectwem dawanym Ewangelii w swym środowisku i czują się zobowiązane do misji powszechnej*⁷. Tutaj ewangelizacja sprowadza się do działalności duszpasterskiej Kościoła.

Istnieje jednak sytuacja pośrednia i ona domaga się nowych form ewangelizacji. Jan Paweł II nazywa ją *nową ewangelizacją*. Owa potrzeba nowego głoszenia Ewangelii istnieje w *krajach o chrześcijaństwie dawnej daty, ale czasem również w Kościołach młodych, gdzie całe grupy ochrzczonych utraciły żywy sens wiary albo wprost nie uważają się już za członków Kościoła, prowadząc życie dalekie od Chrystusa i od Jego Ewangelii. W tym wypadku zachodzi potrzeba «nowej ewangelizacji» albo «re-ewangelizacji»*⁸. Powodem tego stanu rzeczy jest bardzo różnicowana i ciągle zmieniająca się sytuacja społeczno-religijna współczesnej ludzkości. Ojciec św. ma na myśli takie zjawiska jak urbanizacja,

⁴ Jan Paweł II, Enc. *Redemptoris missio*, 30. (Dalej będzie stosowany skrót: RM).

⁵ Tamże, 33.

⁶ Tamże. Por. J.M. van Engelen, *Tendencje w misjologii dzisiejszej*, Communio (pol.) 10(1990), nr 4(58), s. 33-46.

⁷ RM, 33. Por. P. Gheddo, *Misja a tożsamość chrześcijańska*, Communio (pol.) 10(1990), nr 4(58), s. 49-57.

⁸ RM, 33.

masowe migracje, przemieszczanie się uchodźców, dechrystianizacja krajów od dawna chrześcijańskich⁹, zaznaczający się wpływ Ewangelii i wartości ewangelicznych w krajach o znacznej większości niechrześcijańskiej¹⁰, ale też mnożenie się mesjanizmów i sekt religijnych¹¹.

Motywym — racją *nowej ewangelizacji* jest natura misyjna Kościoła, nakaz Chrystusa, jak również wołanie ze strony środowisk potrzebujących *re-ewangelizacji*. Potrzeba ewangelizacji wynika więc z *radikalnej nowości życia*, którą przyniósł Jezus Chrystus. *To nowe życie jest darem Bożym i od człowieka wymaga się, by je przyjął i pozwolił mu w sobie wzrastać, jeśli chce urzeczywistnić siebie samego na miarę swego integralnego powołania na podobieństwo Chrystusa*¹². *To nowe życie* przyjęte i przeżywane najpierw przez pierwszych uczniów Chrystusa dzięki mocy i działaniu Ducha Świętego pozostaje treścią i znakiem życia Kościoła. Pod wpływem Ducha Świętego *to nowe życie* tworzy wspólnotę — Kościół, dla którego dawanie świadectwa tej nowości przemieniającej jego życie, staje się czymś naturalnym. Stąd też *u zarania Kościoła misja wśród narodów (...) była w istocie uważana za normalny owoc życia chrześcijańskiego, codzienne zadanie dla każdego wierzącego poprzez świadectwo osobiste i wyraźne przepowiadanie, tam, gdzie to było możliwe*¹³.

Ten obowiązek ewangelizacji, wypływając z faktu przynależności do Kościoła, łączy się z formalnym nakazem Chrystusa: *idźcie i nauczajcie wszystkie narody* (Mt 28,19).

Jan Paweł II podkreśla *wymiar uniwersalny zadania powierzonego Apostołom: «wszystkie narody»* (Mt 28,19); *«na cały świat... wszelkiemu stworzeniu»* (Mk 16,15); *«wszystkim narodom»* (Łk 24,47); *«aż po krańce ziemi»* (Dz 1,8)¹⁴. Ograniczenie więc zobowiązania misyjnego tylko do ludów, które jeszcze nie znają Chrystusa, byłoby pozbawieniem wymiaru misyjnego Kościoła jego podstawowego znaczenia. Tym bardziej, że istnieje tu rzeczywista i wzrastająca współzależność pomiędzy różnymi formami zbawczej działalności Kościoła. Ewangelizacja ludów jeszcze nie znających Chrystusa musi być złączona z ewangelizacją tych, którzy wiarę swą utracili. Ojciec św. z całą stanowczością podkreśla, że *Kościół o chrześcijaństwie dawnej daty, zmagając się z dramatycznym zadaniem nowej ewangelizacji, coraz lepiej rozumieją, że nie mogą być misyjne względem niechrześcijan innych krajów i kontynentów, jeśli nie zatroszczą się poważnie o niechrześcijan we własnym domu: misyjność «ad intra» jest wiarygodnym znakiem i bodźcem dla misyjności «ad extra», i odwrotnie*¹⁵.

⁹ Por. Cz. Bartnik, *Kompleks katolicki Europy?*, Communio (pol.), 10(1990), nr 6(60), s. 37-50.

¹⁰ Por. M. Klecel, *Europa w dialogu: religia i kultura między Wschodem a Zachodem*, tamże, s. 51-74.

¹¹ Por. RM, 22. Por. K. J. Tomer, *Sekty a Kościół katolicki*, Communio (pol.), 11(1191), nr 3(63), s. 84-91.

¹² RM, 7.

¹³ Tamże, 27.

¹⁴ Tamże, 23.

¹⁵ Tamże, 34.

Nowej ewangelizacji domagają się również ci, do których ona się odnosi: niepraktykujący chrześcijanie. Uświadamiamy to w refleksji nad sygnalizowanymi potrzebami współczesnej ludzkości. *Podczas gdy z jednej strony wydaje się, iż ludzie zabiegają o dobrobyt materialny i pogrążają się coraz bardziej w konsumistycznym materializmie, to z drugiej strony ujawnia się dziś pełne niepokoju poszukiwanie sensu istnienia, potrzeba życia wewnętrznego, pragnienie nauczania się koncentracji i modlitwy. Nie tylko w kulturach przepojonych religijnością, ale również w społeczeństwach zeświadczonych poszukuje się duchowego wymiaru życia jako środka zaradczego na odczłowieczenie. Zjawisko to, zwane «nawrotem do religii», nie jest pozbawione wieloznaczności, ale zawiera też jakieś wezwanie¹⁶. Te pragnienia i oczekiwania ludzi nie zawsze są właściwie określone, nie zawsze nawet uświadoamiane. Dzieje się tak z różnych przyczyn. Człowiek poszukuje prawdy, której sam nie umie określić i nazwać. Sytuację taką niezwykle trafnie określa o. J. Mirewicz. W refleksji nad życiem i dążeniem narodów współczesnej chrześcijańskiej Europy napisał, że *europejski system myślenia, działania oraz wartościowania czynów ludzkich znajduje się obecnie na górze kuszenia, gdzie musi rozegrać się dramat wierności tym prawdom i prawom, którym zawdzięcza istnienie i dotychczasowy rozwój. Jest to piękny i trudny dramat, obudowany naokoło problemu człowieka, jego wolności i odpowiedzialności, jego postaw intelektualnych i etycznych¹⁷.**

Podobne wezwanie, choć różne co do powodów, płynie od narodów też starochrześcijańskich, ale którym wzrost w wierze był utrudniany lub wprost uniemożliwiony. Pozostały jednak w nich pragnienia zainspirowane chrześcijaństwem i jako takie dochodzą dziś do głosu. *Aktualna literatura radziecka, ukazująca istniejącą tam pewną różnicę zdań, świadczy o głębokim zainteresowaniu chrześcijańskimi korzeniami kultury rosyjskiej. Niech wystarczy tu przypomnienie prowokacyjnego zbioru «Iz-pod glyb», gdzie alternatywne drogi, zaproponowane społeczeństwu radzieckiemu, pochodzą właśnie ze środowisk chrześcijańskich. Nie ma wątpliwości co do tego, że inspiracja chrześcijańska (nie tylko prawosławna, lecz także katolicka i protestancka) znacznie się przyczyniły do formacji owej różnicy zdań, w połączeniu z prądami humanistycznymi i żydowskimi, o których obszernie pisała prasa sowiecka¹⁸. Owe narody i ich potrzeby są wezwaniem misyjnym. Wbrew wszelkim innym tendencjom współczesnego świata Jan Paweł II stwierdza: *Kościół ma niezmiernie dziedzictwo duchowe do zaofiarowania ludzkości w Chrystusie, który mówi o sobie, że jest Prawdą, Drogą i Życiem (por. J 14,6). Jest chrześcijańską drogą, która prowadzi do spotkania z Bogiem, do modlitwy, ascezy, do odkrycia sensu życia. Również ten «aeropag» musi być ewangelizowany¹⁹.**

¹⁶ Tamże, 38. Por. P. Poupard, *Współczesny ateizm a transcendencja Boga*, Communio (pol.), 15(1995), nr 1(85), s. 120-133.

¹⁷ J. Mirewicz, *Współtwórcy i wychowawcy Europy*, Kraków 1982, s. 7. Por. R. Hureux, *Chrześcijaństwo i laickość w dziedzictwie europejskim*, Communio (pol.), 11(1991), nr 2(62), s. 3-36.

¹⁸ R. F. Śleszyński, *Chrześcijańskie powołanie Rusi*, Communio (pol.), 10(1990), nr 6(60), s. 76.

¹⁹ RM, 38.

Nowej ewangelizacji domagają się nie tylko osoby, ale i rzeczy, czyli to, czym się człowiek posługuje i co wpływa na jego rozwój osobowy. Wśród tych rzeczowych przedmiotów ewangelizacji Ojciec św. wymienia środowisko życia (urbanizację)²⁰, migracje²¹ i świat środków przekazu. Te ostatnie są przedmiotem szczególnego zatroskania Papieża, dlatego z całą mocą podkreśla: *Nie wystarczy zatem używać ich do szerzenia orędzia chrześcijańskiego i Magisterium Kościoła, ale trzeba włączyć samo orędzie w tę «nową kulturę», stworzoną przez nowoczesne środki przekazu*²². Innymi «aeropagami» współczesnego świata, które domagają się oddziaływania ewangelizacyjnego jest zaangażowanie na rzecz pokoju, rozwoju i wyzwolenia ludów, przede wszystkim mniejszości, działanie na rzecz kobiecy i dziecka, ochrona świata stworzonego, to wszystko dziedziny ludzkiej działalności, które należy rozjaśnić światłem Ewangelii²³.

Szczególne miejsce wśród tych rzeczowych przedmiotów ewangelizacji zajmuje «aeropag» kultury, prac badawczych, stosunków międzynarodowych, które ułatwiają dialog i sprzyjają powstaniu nowych planów życiowych²⁴. Stan faktyczny i dążenia w tym względzie trafnie ujmuje, na przykładzie Europy, cytowany już J. Mirewicz: *Europa przodująca kiedyś we wszystkich dziedzinach... nie powinna się wyrzec swej duszy: kultury chrześcijańskiej. Wyrzeczenie się jej oznaczałoby śmierć, rozpad ładu. Europa jest dzisiaj kuszona do otwarcia drzwi przed antychrześcijańskim światopoglądem zorganizowanym w system absolutnego materializmu. Ten system nie boi się czołgów ani samolotów... Boi się świętych. Tych dawnych, którzy patronowali rodzącej się Europie, i tych, którzy dzisiaj stróżują przy niej, by nie została porwana*²⁵. Mamy tu ukazany rozdzźwięk między Ewangelią a kulturą, co Paweł VI nazwał *dramatem naszych czasów*²⁶. Potwierdzając ten dramatyczny fakt Jan Paweł II wzywa do *ewangelizacji współczesnej kultury*²⁷.

II. EWANGELIZACJA JAKO ZOBOWIĄZANIE KAPŁANA

Zobowiązania ewangelizacyjne płynące z istoty Kościoła, jak również pochodzące z przyczyn niejako zewnętrznych, w przypadku kapłanów mają jeszcze inne źródło i charakter: jest to sakrament kapłaństwa, który ci członkowie Kościoła przyjęli, i w którym uczestniczą. Przyjmując sakrament święceń

²⁰ Por. RM, 37.

²¹ *Niechrześcijanie bardzo licznie przybywają do krajów o chrześcijaństwie dawnej daty, stwarzając nowe okazje do kontaktów i wymiany kulturnej, pobudzając nowe okazje do kontaktów i wymiany kulturowej, pobudzając Kościół do przyjęcia ich, do dialogu, pomocy i, jednym słowem, do braterstwa.* RM, 37.

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ Tamże.

²⁵ *Współtwórcy i wychowawcy Europy*, dz. cyt., s. 9.

²⁶ Adh. Apost. *Evangeli nuntiandi*, 20.

²⁷ RM, 37.

równocześnie przyjęli oni szczególne zobowiązanie ewangelizacyjne. Źródłem tego normatywu jest wybór Chrystusa i własna, osobista odpowiedź każdego powołanego, w której zawiera się pozytywne zobowiązanie poświęcenia się dziełu ewangelizacji. *Jeżus — pisze Jan Paweł II — wybiera i wysyła ludzi jako swoich świadków i apostołów, aby współpracowali w Jego misji i przedłużali w czasie Jego zbawcze dzieło*²⁸.

Szczególne miejsce i rolę pełnią tu apostołowie i ich następcy. *Oni to stanowią «kolegialny podmiot» misji*²⁹. Z tym jednak wiąże się też szczególne zobowiązanie ewangelizacyjne. Stąd też *odpowiedzialność ta spoczywa przede wszystkim na Kolegium Biskupów, na którego czele stoi Następca Piotra*³⁰. W tym samym urzędzie apostołskim uczestniczą też wszyscy prezbiterzy. Na nich więc spoczywa również ów szczególny obowiązek ewangelizacyjny.

Jan Paweł II wyróżnia dwie grupy kapłanów, którzy tę misję ewangelizacyjną pełnią. Są to *misjonarze* i kapłani diecezjalni — duszpasterze. Do pierwszej grupy należą ci, którzy mają *specjalne powołanie, wzorowane na powołaniu Apostołów. Objawia się ono w całkowitym oddaniu się na służbę ewangelizacji. Jest to zaangażowanie, które obejmuje całą osobę i całe życie misjonarza, wymagając od niego bezgranicznego poświęcenia sił i czasu*³¹. Oprócz nich wszyscy inni prezbiterzy — kapłani diecezjalni i zakonni — *mocą Sakramentu Kapłaństwa powołani są do udziału w trosce o misję powszechną*³². Świadomość tego obowiązku winni też mieć przygotowujący się do kapłaństwa. Już bowiem *sama formacja kandydatów do kapłaństwa musi zmierzać do tego, by byli oni «przepojeni duchem prawdziwie katolickim, dzięki któremu przywykną wybiegać poza granice własnej diecezji, narodu i obrządku i nieść pomoc w potrzebach całego Kościoła, z sercem gotowym do głoszenia wszędzie Ewangelii»*³³. Specjalne zobowiązanie ewangelizacyjne spoczywa na kapłanach pracujących na terenach, gdzie chrześcijaństwo stanowi mniejszość. Oni to *muszą być ożywieni szczególną gorliwością i zaangażowaniem misyjnym. Pan powierza im nie tylko troskę duszpasterską o wspólnotę chrześcijańską, ale również, i to przede wszystkim, ewangelizację ich własnych rodaków, którzy nie należą do Jego owczarni*³⁴. Owo zobowiązanie i odpowiedzialność za ewangelizację jest więc udziałem każdego kapłana. *Jeżeli całą racją bytu Kościoła jest głoszenie i realizacja tajemnicy miłości Ojca do ludzi, a posługa kapłańska wchodzi w skład misji Kościoła, to jest oczywiste, iż misyjna forma życia stanowi jedyną poważną alternatywę dla posługi prezbiterów*³⁵. Apel Jana Pawła II w tym względzie ma charakter zobowiązujący. *Wszyscy kapłani*

²⁸ Tamże, 61.

²⁹ Tamże.

³⁰ RM, 63.

³¹ Tamże, 65. Por. W. Słomka, *Natura i misja kapłaństwa służebnego*, Ateneum Kapłańskie, 85(1993), t. 120, s. 210-222.

³² RM, 67.

³³ Tamże.

³⁴ Tamże. Por. T. Fitych, *Powołanie kapłańskie w duszpasterskim posługiwaniu*, Ateneum Kapłańskie 85(1995), t. 120, s. 252-265.

³⁵ A. Bravo, *Prezbiterat jako apostołowski sposób życia*, w: *Kapłaństwo*. Kolekcja „Communio”, t. 3, Poznań-Warszawa 1988, s. 251.

winni mieć misyjne serce i umysł, powinni być otwarci na potrzeby Kościoła i świata, troskliwi wobec tych, którzy są najdalej, a zwłaszcza wobec grup niechrześcijan we własnym środowisku³⁶.

Ojciec św. mówi też o sposobach wypełniania owego zobowiązania ewangelizacyjnego. Szczególnie podkreśla świadectwo życia jako skuteczną i potrzebną formę ewangelizacji. Pierwszym sposobem owego świadectwa jest samo życie misjonarza..., które uwidacznia nowy sposób postępowania. Misjonarz, który, mimo wszystkich ludzkich ograniczeń i braków, żyje w prostocie na wzór Chrystusa, jest znakiem Boga i rzeczywistości transcendentnych³⁷. Owo ewangeliczne świadectwo życia przybierać może kilka postaci, które winne charakteryzować życie każdego kapłana. Pierwszą formą świadectwa, na które świat jest wrażliwy, to poświęcenie uwagi ludziom i miłość okazywana ubogim i maluczkim, tym, którzy cierpią³⁸. Szczególnym sposobem owego świadectwa jest też troska o pokój, sprawiedliwość, prawa człowieka, rozwój ludzki³⁹. Świadectwo życia według Ewangelii ujawnia się też w wierności ojczyźnie, swemu narodowi, kulturze narodowej, zawsze jednak w wolności, którą przyniósł nam Chrystus⁴⁰. Kolejnym sposobem wypełniania obowiązku ewangelizacji jest dawanie świadectwa Chrystusowi zajmując odważne i profetyczne stanowisko wobec korporacji świata politycznego czy ekonomicznego, nie szukając dla siebie chwały i dóbr materialnych, używając własnych dóbr na służbę najuboższym, naśladowując prostotę Chrystusa⁴¹. Ostatnią z wymienionych przez Papieża form świadectwa jest świadectwo pokory, najpierw w stosunku do samego siebie, wyrażające się w umiejętności dokonywania rachunku sumienia na płaszczyźnie osobistej i wspólnotowej, by korygować we własnym postępowaniu wszystko to, co jest antyewangeliczne i zniekształca oblicze Chrystusa⁴².

Doskonałym podsumowaniem nauki Jana Pawła II na temat świadectwa życia jako formy ewangelizacji wydają się być słowa papieża św. Grzegorza Wielkiego. Zastanawiając się nad nieskutecznością głoszenia Ewangelii wymienia on wewnętrzny opór słuchaczy na słowo Boże, jak również ich zły postępowanie zabijające ziarno Ewangelii. Oprócz wymienionych, przyczyn nieskuteczności dopatruje się też w samych głoszących Ewangelię. *Zajęliśmy się — pisze — sprawami zewnętrznymi, tak iż co innego przyjęliśmy wraz z godnością kapłańską, a co innego w rzeczywistości wykonujemy. Zaniedbujemy obowiązek*

³⁶ RM, 67.

³⁷ Tamże, 42. Por. H. Ritt, *Priestersein heisst: „Von Gottes massloser Liebe zu uns Zeugnis geben”*, w: *Freude am Gottes Dienst*, red. J. Schreiner, Stuttgart 1983, s. 389-393.

³⁸ RM, 42. *Bezinteresowność tej postawy i tych działań, wyjaśnia Papież, stanowiące głęboki kontrast z egoizmem obecnym w każdym człowieku, rodzi konkretne pytania, które otwierają na Boga i na Ewangelię*. Tamże.

³⁹ RM, 42. *Jest świadectwem Ewangelii o tyle, o ile jest oznaką poświęcenia uwagi osobom i nastawiona jest na całościowy rozwój człowieka*. Tamże.

⁴⁰ RM, 43.

⁴¹ RM, 43.

⁴² Tamże. Por. J. Warzeszak, *Chrystocentryzm kapłaństwa służebnego w nauczaniu Jana Pawła II*, Ateneum Kapłańskie 85(1993), t. 120, s. 266-278.

głoszenia i na nasze nieszczęście — jak widzę — nazywamy się biskupami. Zatrzymujemy godność, a pomijamy zobowiązania godności. Ci, którzy zostali nam powierzeni, opuszczają Boga, a my milczymy; pogrążyli się w nieprawościach, a my nie wyciągamy pomocnej ręki. Lecz jakże potrafimy poprawić innych, skoro zaniedbujemy siebie? Zajęci rzeczami świata, o tyle stajemy się bardziej obojętni na sprawy wewnętrzne, o ile z większą gorliwością oddajemy się temu, co na zewnątrz (...). Postawieni na straży winnicy, nie ustrzeżliśmy własnej winnicy, albowiem zajmując się rzeczami zewnętrznymi, zaniedbaliśmy posługę naszego działania⁴³.

III. UŚWIĘCAJĄCY CHARAKTER EWANGELIZACJI

Opinia św. Grzegorza Wielkiego uświadamia nam ciągłą potrzebę doskonalenia — uświęcania się. Do owej doskonałości zostaliśmy przeznaczeni i powołani (por. Mt 5,48; 2 Kor 8,11; Ef 1,3). To zobowiązanie ciągle trwa i jest aktualne. Doskonałość bowiem jest pojmowana nie tylko jako stan osiągnięty, ale też jako proces, owo dochodzenie do świętości. Św. Augustyn wyjaśnia, że doskonałym i bez zmazy słusznie jest nazwany nie tylko ten, który już jest doskonały, lecz także ten, który bez zastrzeżeń do doskonałości dąży⁴⁴. Jest to moralne pojęcie doskonałości, posiada więc właściwą sobie dynamikę zmian, może też mieć swoje sposoby i formy doskonalenia się, uświęcania.

Jedną z form uświęcenia kapłana są spełniane przez niego funkcje kapłańskie, które w znacznym stopniu można określić jako czynności liturgiczne. Ojcowie Vaticanum II uczą, że z liturgii *jako źródła, splywa na nas łaska i z największą skutecznością przez nią dokonywa się uświęcenia człowieka w Chrystusie*⁴⁵. Całość działalności ewangelizacyjnej kapłana można więc uznać jako spełnianie jego funkcji liturgicznej. Kapłan głoszący słowo Boże jest liturgiem, samo zaś słowo Boże głoszone przez niego staje się w pewnym stopniu sakramentem⁴⁶. Skoro zaś każdy sakrament posiada charakter uświęcający *ex opere operato*, to także ewangelizacja sama w sobie ma jakąś moc uświęcającą tych, którzy w nią się angażują. Ewangelizacja bowiem jest realizacją misji zbawczej Chrystusa. *Zbawienie w Chrystusie, o którym Kościół daje świadectwo i które głosi, jest samoudzielaniem się Boga*⁴⁷. Udzielanie się Boga człowiekowi ma zawsze moc uświęcającą, także w stosunku do tego, kto owo *udzielanie się Boga* przekazuje innym. Jeszcze bardziej precyzuje to Jan Paweł II,

⁴³ Św. Grzegorz Wielki, *Homilia 17,3,14*, cyt. za: *Liturgia Godzin*, t. 4, s. 287.

⁴⁴ *Sine macula non absurde etiam ille dicitur, non qui iam perfectus est sed qui ad ipsam perfectionem irreprehensibiliter currit*. De perfectione, IX, cyt. za: W. Tatarkiewicz, *O doskonałości*, Lublin 1991, s. 37.

⁴⁵ Vaticanum II, KL, 10.

⁴⁶ Por. J. Baumgarten, *Das Wort, das in der Liturgiefeyer zum Sakrament wird*, w: *Freude am Gottes Dienst*, dz. cyt., s. 155-173.

⁴⁷ RM, 7.

kiedy pisze: *To Miłość nie tylko stwarza dobro, ale daje uczestnictwo w samym życiu Boga: Ojca, syna i Ducha Świętego*⁴⁸. Mieć uczestnictwo w *samym życiu Boga* oznacza znaleźć się w samym źródle uświęcenia, co daje możliwość korzystania z tego źródła, a więc uświęcenia tego, kto się do niego zbliża.

Ten uświęcający charakter ewangelizacji uwidacznia się jeszcze bardziej wtedy, gdy uświadomimy sobie kogo głosimy. Głoszone słowo Boże ma być zawsze rozumiane jako Słowo Wcielone. *Jezus jest Słowem Wcielonym, Osobą jedną i niepodzielną. (...) Kościół zna i wyznaje Jezusa jako «Chrystusa, Syna Boga żywego» (por. Mt 16,16). (...) W Chrystusie «mieszka cała pełnia: Bóstwo na sposób ciała» (Kol 2,9) i «z Jego pełności wszyscyśmy otrzymali» (J 1,16)*⁴⁹. Głoszenie Chrystusa jest więc też spotkaniem się z Nim. Obcowanie zaś z Bogiem jest uświęcaniem. Tym bardziej, że tym, który właściwie prowadzi dzieło ewangelizacji nie jest żaden człowiek, ale Duch Święty. *Bez wątpienia — uczy Jan Paweł II — dzieło to zostaje przez Jezusa zlecone ludziom: Apostołom, Kościołowi. Niemniej — w ludziach i przez ludzi — Duch Święty pozostaje pierwszym i nadrzędnym podmiotem jego urzeczywistniania w duszy człowieka i w dziejach świata*⁵⁰. Działalność więc Ducha Uświęciciela w kapłanach prowadzących dzieło ewangelizacji uświęca także ich samych.

Powodzenie w pracy ewangelizacyjnej oraz skuteczność owej uświęcającej działalności Ducha Świętego w samych kapłanach zależna jest w dużej mierze od nich samych. Stąd też Ojciec św. domaga się od ewangelizujących specyficznej duchowości. *Duchowość ta wyraża się przede wszystkim w życiu pełnym uległości Duchowi Świętemu: winniśmy przyzwolić, by On nas kształtował wewnętrznie i w ten sposób bardziej upodabniać się do Chrystusa. Nie możemy dawać świadectwa Chrystusowi, nie odzwierciedlając Jego Obrazu, ożywionego w nas przez łaskę i działanie Ducha*⁵¹. Kolejnym krokiem ku uświęceniu, a równocześnie konsekwencją owej uległości Duchowi Świętemu jest przyjęcie *darów męstwa i umiejętności rozróżniania, które są istotnymi rysami tej duchowości*⁵². Znakiem zaś owej duchowości jest życie tajemnicą Chrystusa «Posłanego», miłość bliźniego wyrażająca się w *gorliwości o dusze, oraz miłowanie Kościoła tak jak Chrystus*⁵³. To wszystko zaś streszcza się i zawiera w pojęciu świętości. *Powołanie misyjne — uczy Jan Paweł II — ze swej natury wypływa z powołania do świętości. Każdy misjonarz jest autentyczny jedynie wówczas, gdy wchodzi na drogę świętości*⁵⁴. *Świętość jest podstawową przesłanką i niezbędnym warunkiem do tego, aby Kościół mógł realizować swoją zbawczą misję. (...) Duchowość misyjna Kościoła prowadzi do świętości*⁵⁵.

⁴⁸ Tamże.

⁴⁹ Tamże, 6. Por. D. Zeller, *Jesu Wort und Jesus als Wort*, w: *Freude am Gottes Dienst*, dz. cyt., s. 145-154.

⁵⁰ RM, 21.

⁵¹ Tamże, 87.

⁵² Tamże.

⁵³ Tamże, 88-89.

⁵⁴ Tamże, 90.

⁵⁵ Tamże. Por. S. Nowak, *Formacja kapłańska wobec wyzwań schyłku drugiego tysiąclecia*, Ateneum kapłańskie 85(1993), t. 120, s. 201-209; H. Muszyński, *Istotne wymiary formacji kapłańskiej*, tamże, s. 238-251.

ZAKOŃCZENIE

Problematyka ewangelizacji jest zagadnieniem bardzo złożonym. Zawiera w sobie szereg wątków pośrednich, które na tę rzeczywistość się składają i ją wyczerpują. Jan Paweł II w *Redemptoris missio* omawia te zagadnienia na tle szerokiej panoramy problemów współczesnej rzeczywistości. W niniejszej refleksji skoncentrowano się na jednym z problemów stanowiących ewangelizację: udział kapłanów i to w płaszczyźnie odpowiedzialności za *nową ewangelizację*. Termin ten, wprowadzony przez Jana Pawła II, zawiera w swej treści nowy problem: potrzebę ewangelizacji tych narodów, które już chrześcijaństwo przyjęły, ale z różnych powodów są dzisiaj w takim stanie wiary, że wymagają re-ewangelizacji. Miejsce kapłana w tym dziele jest szczególne i nieodzowne. Podjęcie i wypełnienie swoich zobowiązań ewangelizacyjnych w tym względzie jest znakiem czasu w życiu współczesnych kapłanów, a także sposobem ich osobistego uświęcenia i odnalezienia kapłańskiej tożsamości; może więc stać się swego rodzaju re-ewangelizacją samego duchowieństwa.

IL SACERDOTE DI FRONTE ALLE ESIGENZE DELLA „NUOVA EVANGELIZZAZIONE”

RIASSUNTO

Il compito fondamentale dei presbiteri è l'evangelizzazione. Lo sviluppo del mondo e i cambiamenti socio-culturali esigono le nuove forme della evangelizzazione. Nel articolo è stato affrontato il problema della *nuova evangelizzazione* che Giovanni Paolo II dimostra nell'enciclica *Redemptoris missio*. La riflessione è stata presentata in tre punti:

1. L'essenza, il bisogno e i destinatari della *nuova evangelizzazione*;
2. L'evangelizzazione come il dovere del sacerdote;
3. Il carattere santificatrice dell'evangelizzazione.